

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету
від 26.08.2020 р., протокол №01

ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ

(назва освітнього компоненту)

ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

підготовки	магістра
	(назва ступеня вищої освіти)
спеціальності	035 Філологія
	(шифр і назва спеціальності)
спеціалізації	035.01 українська мова і література
	(шифр і назва предметної спеціальності)
освітньо-професійної програми	«Філологія»
	(назва освітньо-професійної програми)

Бердянськ, 2020

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Неля ПАВЛИК, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та славістики

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету 21.08.2020 р., протокол №01

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Лінгвістика тексту» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Філологія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.01 українська мова та література.

Сучасне гуманітарне мислення характеризується посиленою увагою до ролі мови у формуванні культурно-семіотичного компонента суспільної свідомості у процесі комунікативної взаємодії і – відповідно – розширенням сфери лінгвістичних досліджень, що сьогодні змістилися зі структурного опису мови на аналіз того культурно-історичного контексту, в якому мова функціонує. **Предметом** вивчення вказаної навчальної дисципліни є текст; аналіз тексту, покликаний віднаходити та описувати систему його категорій, визначати своєрідні мовні складники змісту та форми, висвітлювати різновиди зв'язків між окремими частинами та усталеними правилами вираження й експлікації цих зв'язків.

У наш час, на жаль, вивчення мови у вузі і школі все ще характеризується системно-структурною орієнтацією і завершується, як правило, розділом синтаксису. Сучасна наукова парадигма пред'являє нові вимоги до викладання мови. Введення курсу "Лінгвістика тексту" відповідає вказаним вимогам і є надзвичайно необхідним для філологічної освіти. Ця дисципліна реалізує принцип узагальнення й поєднання раніше набутих знань, умінь і навичок лінгвістичного та літературознавчого циклів, а також філософії, логіки, культурології, психології.

Міждисциплінарні зв'язки

"Лінгвістика тексту" – завершальний курс, що використовує здобуті за попередній навчальний період філологічні знання в підготовці вчителя-словесника для всебічного, комплексного аналізу художнього тексту.

У процесі вивчення дисципліни магістранти повинні вміти застосовувати знання філологічних дисциплін (літературознавства, мовознавства, історії української літератури, літературної критики, методики викладання в школі тощо) для лінгвоаналізу.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни "Лінгвістика тексту" є дослідження загальних закономірностей породження, структурного формування та функціонування тексту (дискурсу) в сучасному комунікативному середовищі.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни "Лінгвістика тексту":

1) визначити теоретичні та методологічні основи дослідження тексту й дискурсу із врахуванням сучасних здобутків світової лінгвістики та суміжних з нею наук;

2) з'ясувати природу та архітектоніку тексту, виділити основні композиційні, жанрово-стилістичні, семантико-прагматичні та формально-структурні текстово-дискурсивні категорії;

3) розкрити механізми породження та функціонування різних типів текстів;

4) домогтися глибокого розуміння і засвоєння майбутніми вчителями-філологами усіх тем курсу;

5) оволодіти всіма методами аналізу різних типів тексту.

Таким чином, свідоме ставлення мовців до своєї комунікативної діяльності, уміння виявляти й аналізувати причини конфліктів або невдач у спілкуванні дає змогу гармонізувати міжособистісні стосунки кожної людини.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких компетентностей та продемонструвати такі результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики і літературознавства в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. СК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах. СК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки. СК 4. Здатність здійснювати науковий синтез і структурування мовного/мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів. СК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.	ПР 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного вдосконалення. ПР 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами. ПР 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі. ПР 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня. ПР 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

	ПР 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації. ПР 10. Збирати й систематизувати мовні та літературні факти. ПР 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних. ПР 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності. ПР 14. Створювати, аналізувати та редагувати тексти різних стилів та жанрів. ПР 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу. ПР 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації чи суперечливих вимог.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Лінгвістика тексту як наука і навчальна дисципліна.

Проблема об'єкта лінгвістичної теорії тексту: мовлення; текст; комунікація; дискурс. Етапи становлення лінгвістики тексту як самостійної мовознавчої дисципліни: структурно-граматичний етап; становлення семантичного напрямку; комунікативно-прагматичний, семіотичний та когнітивний напрями. Аспекти вивчення тексту в сучасній лінгвістиці: гносеологічний; психологічний; прагматичний; лінгвістичний.

Тема 2. Поняття дискурсу в сучасній лінгвістиці.

Дискурс як соціолінгвістична категорія. Екстралінгвальні та лінгвальні параметри дискурсу: комунікативно-прагматична характеристика дискурсу; функціонально-стильова характеристика дискурсу.

Тема 3. Значення та співвідношення понять “текст” і “дискурс”.

Поняття тексту, його основні параметри: текст як мовне й мовленнєве утворення; лінгвальна й екстралінгвальна природа тексту; поняття “правильного тексту”. Автономність тексту. Ознаки замкнутості тексту: поняття автономності тексту; основні ознаки замкнутості тексту: цільова настанова, семантична домінанта, маркованість початку і завершення тощо.

Способи передачі інформації у тексті й дискурсі: експліцитний спосіб передачі інформації; імпліцитний спосіб передачі інформації.

Текст як елементарна одиниця дискурсу. Загальна характеристика основних лінгвістичних категорій тексту як одиниці дискурсу.

Тема 4. Типи дискурсів: газетний дискурс; літературний дискурс; політичний дискурс; дискурс у сфері публік рілейшнз (встановлення зв'язків між партіями, політиками і суспільством); рекламний дискурс; теле- і радіодискурс; кінодискурс; релігійний дискурс.

Тема 5. Типологія текстів.

1. Критерії класифікації текстів:

1) розчленованість/нерозчленованість тексту; однорідність/неоднорідність; спосіб викладу (описовий, розповідний, роздуми);

2) послідовність викладу; композиція (вступ – розгортання теми – завершення); незалежний текст (наявність посилань та ін. авторів); використання лексичних засобів зв'язку;

3) характер зв'язку (контактний чи дистантний); розвиток теми (послідовний чи непослідовний); засоби зв'язку (лексико-граматичні, синтаксичні, тематичні); засоби вираження модальності; структура тексту;

4) залежно від сфери комунікації: наукові, ділові, публіцистичні, побутові тощо;

5) залежно від кількості отримувачів повідомлення: індивідуальні й масові тексти;

6) залежно від форми комунікації: монологи, діалоги, полілоги;

7) з погляду відношення відправника повідомлення: нейтральні та емоційні;

8) з погляду відношення отримувача повідомлення: інформативні, спонукальні тощо.

2. Загальні ознаки різних типів текстів: структурна єдність змісту, форми і засобів вираження у текстах; цілісність, завершеність, зв'язність різних типів текстів; образ автора; композиція; поняття про глибинний зміст тексту.

Тема 6. Нехудожні тексти, їх особливості: відсутність експресивних засобів мови; форма викладу (не використовується розповідь від першої особи, крім заяв і листів); особливості композиційно-синтаксичного рівня (відсутність окличних речень, звертань тощо); обмежений прояв авторської індивідуальності; інтелектуальний вплив на читача (слухача).

Тема 7. Художні тексти. Основні ознаки художнього тексту: єдність об'єктивного і суб'єктивного у художньому тексті; емоційне спрямування художнього тексту; ідейно-образний зміст твору; образ автора; авторська точка зору; індивідуальний стиль автора; композиційно-мовленнєві засоби організації художнього тексту.

Тема 8. Власне текстові категорії: семантичні категорії; граматичні категорії.

Основні категорії художнього тексту: категорії перспекції та ретроспекції; антропоцентричність; локально-темпоральне співвідношення; концептуальність художнього тексту; змістово-фактуальна інформація / інформативність; системність; категорія цілісності; модальність; прагматична спрямованість / локуція, іллокуція, перлокуція.

Тема 9. Композиція тексту. Типи засобів зв'язку.

Поняття композиції тексту та її рівні. Специфіка змістової композиції. Особливості лінгвальної композиції. Формальна композиція тексту. Членування тексту: об'ємно-прагматичне членування; контекстно-варіативне членування. Композиційно-мовленнєві засоби організації художнього тексту: способи опису сюжетного часу; модальність художнього тексту; тематика; пресупозиція і підтекст; форми викладу художньої інформації.

Тема 10. Основні види викладу художніх і нехудожніх текстів.

Розповідь (повідомлення); опис; роздум (міркування).

Тема 11. Питання теорії і практики створення тексту.

Етапи створення тексту. Принципи і прийоми побудови різних типів текстів. Формування замислу, вступу, основної частини, завершення тексту.

Тема 12. Проблеми вивчення текстової комунікації.

Текст як одиниця комунікації: комунікативна природа тексту; проблема взаєморозуміння між автором і читачем на всіх рівнях тексту (автор – текст – читач). Загальне поняття про текстову комунікацію. Завдання вивчення текстової комунікації у сучасній лінгвістиці. Учасники комунікації, їх характеристика.

Тема 13. Теорія мовленнєвих актів.

Сутність мовленнєвого акту; поняття локуції, іллокуції, перлокуції. Класифікація мовленнєвих актів Дж.Серля: репрезентативи, директиви, комісиви, експресиви, декларативи; констативи; перформативи (Дж.Остін, Ю.Апресян).

Тема 14. Мовна особистість у текстовій комунікації.

Фактор адресанта й адресата у теорії мовленнєвої діяльності. Соціальні й комунікативні ролі учасників текстової комунікації; фонові знання.

Тема 15. Лінгвістичний аналіз текстів різних типів.

1. Методика здійснення лінгвістичного аналізу тексту: основні етапи лінгвістичного аналізу тексту; особливості лінгвістичного аналізу прозового тексту; специфіка лінгвістичного аналізу поетичного тексту.

2. Лінгвістичний аналіз текстів різних типів: лінгвістичний аналіз наукових текстів; лінгвістичний аналіз публіцистичних текстів; лінгвістичний аналіз художніх текстів; лінгвістичний аналіз епістолярних текстів.

3. Рекомендована література

Основна

Базова література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ: Видавничий центр “Академія”, 2004. 344 с.
2. Должикова Т. І., Мілева І. В., Нікітіна А. В. Практикум з лінгвістики тексту: навч.-метод. посіб. Київ: Ленвіт, 2011. 142 с.
3. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. Київ: Видавничий центр “Академія”, 2009. 264 с.
4. Загнітко А. П. Лінгвістика тексту: Теорія і практикум: наук.-навч. посіб. Донецьк: ДонНУ, 2006. 289 с.
5. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. 416 с.
6. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту: навч. посіб. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 272 с.

Допоміжна література

1. Аврасин В. М. Некоторые закономерности речи в зависимости от ситуации общения. *Культура. Общение. Текст*. Москва: Наука, 1988. С. 94–106.
2. Азнаурова Э. С. Прагматика художественного слова. Ташкент: Фан, 1988. 121 с.
3. Арутюнова Н. Д. Язык и мир человека. Москва: Языки русской культуры, 1999. 896 с.
4. Барт Р. Лингвистика текста. *Новое в зарубежной лингвистике: Лингвистика текста*. Москва: Прогресс, 1978. С. 442–449.
5. Бахтин М. М. Проблема речевых жанров. *Литературно-критические статьи*. Москва: Худ. лит-ра, 1986. С. 428–472.
6. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної прагматики: підручник. Київ: Видавничий центр “Академія”, 2011. 304 с.
7. Бацевич Ф. С. Текст, дискурс, речевой жанр: соотношение понятий. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*.

Вип. 33: Філологія: Філологічні аспекти дослідження дискурсу. Харків: Вид-во Харк. ун-ту, 2001. С. 3–6.

8. Бенвенист Э. Общая лингвистика. Москва: Прогресс, 1974. 447 с.

9. Воробьева О. П. Текстовые категории и фактор адресата: монография. Київ: Вища шк., 1993. 200 с.

10. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. Москва: Наука, 1981. 139 с.

11. Гринев С. В. Введение в лингвистику текста: учеб. пособ. Москва: МПУ, 1999. 60 с.

12. Дейк Т. А. ван. Язык. Познание. Коммуникация. Москва: Прогресс, 1989. 310 с.

13. Демьянков В. З. Доминирующие лингвистические теории в конце XX века. *Язык и наука конца 20 века*. Москва: Рос. гуманитар. ун-т, 1995. С. 239–320.

14. Денисова С. П. Зіставний аналіз художнього і публіцистичного тексту. *Актуальные проблемы вербальной коммуникации: Язык и общество: Сб. науч. тр.* Київ: ВПЦ “Київський ун-т”, 2004. С. 301–307.

15. Домашнев А. В. Интерпретация художественного текста: Нем. яз.; учебное пособие для студентов педагогических институтов спец. № 2103 Иностранный язык. Изд. дораб. Москва: Просвещение, 1989. 208 с.

16. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності: (стилістика та культура мови). Київ: Довіра, 1999. 461 с.

17. Жайворонок В. В. Національна мова та ідіолект. *Мовознавство*. 1998. №6. С. 27–34.

18. Зелінська Н. В. Сучасний науковий дискурс: парадокси розвитку. *Вісник Київського міжнародного університету: Зб. наук. ст.: Випуск 3: Журналістика. Медіалінгвістика. Кінотелемистецтво*. Київ: КиМУ, 2004. С. 15–26.

19. Ирисханова К. М. Коммуникативные форманты стиля. *Стилистические аспекты устной и письменной коммуникации*. Москва: МГИИЯ, 1987. С. 26–33.

20. Каменская О. Л. Текст и коммуникация. Москва: Высшая шк., 1990. 152 с.

21. Ковалик І. І., Мацько Л. І., Плющ М. Я. Методика лінгвістичного аналізу тексту. Київ: Вища шк., 1984. 120 с.

22. Корольова А. В. Типологія наративних кодів інтимізації у художньому тексті: монографія. Київ: Вид-во КНЛУ, 2002. 267 с.

23. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 423 с.

24. Красных В. В. Основы психолінгвістики и теории коммуникации: курс лекцій. Москва: ИТДГК “Гнозис”, 2001. 270 с.

25. Кубрякова Е. С. О понятиях дискурса и дискурсивного анализа в современной лингвистике. *Дискурс, речь, речевая деятельность: функциональные и структурные аспекты*. Москва: ИНИОН РАН, 2000. С. 7–25.

26. Лингвистический энциклопедический словарь. Москва: Сов. энциклопедия, 1990. 685 с.
27. Лосева Л. М. Как строится текст: пособ. для учителей. Москва: Просвещение, 1980. 94 с.
28. Лотман Ю. М. Внутри мыслящих миров. Человек – текст – семиосфера – история. Москва: Языки русской культуры, 1996. 464 с.
29. Лузина Л. Г. Виды информации в дискурсе. *Дискурс, речь, речевая деятельность: функциональные и структурные аспекты*. Москва: ИНИОН РАН, 2000. С. 137–151.
30. Матвеева Т. В. Функциональные стили в аспекте текстовых категорий: Синхронно-сопоставительный очерк. Свердловск: Изд-во Уральск. ун-та, 1990. 169 с.
31. Мельников А. И. Текст художественного произведения как предмет социолингвистического исследования. *Коммуникативные и прагматические особенности текстов разных жанров*. Москва: МГПИИЯ, 1981. С. 156–164.
32. Мельничайко В. Аспекти лінгвістичного аналізу тексту. *Дивослово*. 1999. №9. С. 11–15.
33. Николаева Т. М. Лингвистика текста. Современное состояние и перспективы. *Новое в зарубежной лингвистике: Лингвистика текста*. Москва: Прогресс, 1978. С. 5–42.
34. Остин Дж. Слово как действие. *Новое в зарубежной лингвистике: Теория речевых актов*. Москва: Прогресс, 1986. С. 22–31.
35. Павлик Н. В. Лінгвостилістичні параметри пейзажних описів в ідіостилі Валер'яна Підмогильного. *Функциональная лингвистика: сб. науч. работ*. Симферополь: Крымский республиканский институт последипломного педагогического образования, 2013. №5. С. 315–317.
36. Павлик Н. В. Особливості функціонування розповіді як одного з основних типів викладу змістово-фактуального матеріалу в українському епістолярному дискурсі. *Культура народів Причорномор'я*: науч. журнал. Ялта: Межвузовский центр «Крым», 2008. № 142. Т. 2. С. 149–151.
37. Павлик Н. В. Портретний опис в ідіостилі Валер'яна Підмогильного. *Лексико-грамматические инновации в современных славянских языках: VI Международная конференция (Днепропетровск, ДНУ имени Олеся Гончара, 22-23 апреля 2013 г.): материалы / составитель Т. С. Пристайко*. Днепропетровськ: Нова ідеологія, 2013. С. 223–226.
38. Павлик Н. В. Типологія дискурсивних одиниць в українському епістолярному мовленні: монографія. Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, ЛТД», 2007. 177 с.
39. Павлик Н. В. Функційні типи мовлення в сучасній лінгвістичній парадигмі. *Методологія та історіографія мовознавства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. Слов'янськ: ДДПУ, 2013. С. 222–226.
40. Павлик Н. В. Функціонування опису як одного з типів композиційно-мовленнєвих форм в українському епістолярному дискурсі.

Культура народов Причерноморья: науч. журнал. Ялта: Межвузовский центр «Крым», 2009. № 168. Т. 2. С. 148–150.

41. Павлик Н. В. Функціонування роздуму як одного з типів композиційно-мовленнєвих форм в українському епістолярному дискурсі. *Функциональная лингвистика*: науч. журнал. Симферополь: Крымский республиканский институт последипломного педагогического образования, 2010. № 1. Т. 2. С. 139–141.

42. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации. Москва: Рефл-бук, Київ: Ваклер, 2001. 656 с.

43. Пушкин А. А. Способ организации дискурса и типология языковых личностей. *Язык, дискурс и личность*. Тверь: Изд-во Твер. ун-та, 1990. С. 50–59.

44. Радзієвська Т. В. Нариси з концептуального аналізу та лінгвістики тексту. Текст – Соціум – Культура – Мовна особистість. Київ: ДП "Інформативно-аналітичне агентство", 2010. 491 с.

45. Радзієвська Т. В. Текст як засіб комунікації: монографія. Київ: Вид-во НАН України, 1998. 194 с.

46. Різун В. В., Мамалига А. І., Феллер М. Д. Нариси про текст. Теоретичні питання комунікації і тексту. Київ: Редак. видав. центр "Київський ун-т", 1998. 336 с.

47. Романов А. А. Иллокутивные знания, иллокутивные действия и иллокутивная структура динамического текста. *Текст в коммуникации*. Москва: Изд-во Ин-та языкознания АН СССР, 1991. С. 82–100.

48. Сталл П. К программе лингвистики текста. *Новое в зарубежной лингвистике: Лингвистика текста*. Москва: Прогресс, 1978. С. 79–88.

49. Селіванова О. О. Лінгвістика тексту. *Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми*. Полтава: Довкілля-К, 2008. С. 482–542.

50. Селиванова Е. А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации: монограф. учеб. пособ. Київ: Брама, 2004. 336 с.

51. Серажим К. С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність (на матеріалі сучасної газетної публіцистики): монографія. Київ: Націон. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2002. 392 с.

52. Серажим К. С. Термін "дискурс" у сучасній лінгвістиці. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. Харків: Вид-во Харк. ун-ту, 2001. Вип. 33: Філологія: Філологічні аспекти дослідження дискурсу. С. 7–12.

53. Серль. Дж. Р. Классификация иллокутивных актов. *Новое в зарубежной лингвистике: Теория речевых актов*. Москва: Прогресс, 1986. С. 170–194.

54. Сусов И. П. Личность как субъект языкового общения. *Личностные аспекты языкового общения*. Калинин: Калинин. гос. ун-т, 1989. С. 9–16.

55. Чикина Л. К. Лингвистика текста: учеб. пособ. Саранск: Изд-во Мордов. ун-та, 1986. 84 с.

56. Шабес В. Я. Событие и текст. Москва: Высшая шк., 1989. 175 с.

57. Шмид В. Нарратология. Москва: Языки славянской культуры, 2003. 312 с.

58. Штерн І. Б. Вибрані топіки та лексика сучасної лінгвістики: Енциклопедичний словник для фахівців з теоретичних гуманітарних дисциплін та гуманітарної інформатики. Київ: АртЕк, 1998. 336 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт Бердянського державного педагогічного університету – [bdpu/org](http://bdpu.org).
2. <http://www.slovnyk.net>
3. <http://www.twirpx.com/files/languages/linguistics/text/>
4. <http://ulif.org.ua>
5. <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
6. <http://www.mova.info/>
7. <http://dic.academic.ru/>
8. http://grinch-home.at.ua>knigi/lingvistich_analiz...164.pdf
9. <http://1576.ua/books/6183>

4. Методи навчання: мікронавчання, практичні заняття, тренувальні вправи; практичні заняття з вправами на розвиток навичок аудіювання, письма, говоріння, на яких матеріал пояснюється і обговорюється, домашні завдання; самостійна робота: домашні завдання.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

6. Система оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89	добре		B (добре)
65-77			C (добре)
58-64	задовільно		D (задовільно)
50-57			E (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання

1-34	незадовільно	F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методи навчання:

1) За джерелами передачі й характером сприйняття інформації: Словесні, наочні, практичні.

1.1. Словесні: пояснення, розповідь, лекція, бесіда (вступна, бесіда-повідомлення, бесіда-повторення, репродуктивна, евристична, катехізисна).

1.2. Наочні: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

1.3. Практичні: вправи, лабораторні роботи, практичні роботи, графічні роботи, дослідні роботи.

2) За основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання: методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок.

3) За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі.

4) **Методи стимулювання навчальної діяльності:**

4.1. метод навчальної дискусії – суперечка, обговорення будь-якого питання навчального матеріалу;

4.2. метод пізнавальних ігор – моделювання життєвих ситуацій, що викликають інтерес до навчальних предметів;

4.3. метод створення ситуації інтересу в процесі викладання навчального матеріалу – використання пригод, гумористичних уривків;

4.4. метод створення ситуації новизни навчального матеріалу;

4.5. метод опори на життєвий досвід здобувачів.

5) **Методи контролю і самоконтролю у навчанні:**

5.1. метод усного контролю: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване;

5.2. метод письмового контролю;

5.3. метод тестового контролю;

5.4. метод графічного контролю;

5.5. метод програмованого контролю.

6) **Бінарні методи:**

Методи викладання: інформаційно-повідомляючий; пояснювальний; інструктивно-практичний; пояснювально-спонукаючий; пояснювальний.

Методи навчання: виконавчий; репродуктивний (відтворюючий); продуктивно-практичний; частково-пошуковий; пошуковий.